

ISSANDA KUULUTAMISE PÜHA EHK PAASTUMAARJAPÄEV

Tekst Tiina Klement, pildil Kristel Mägedi maal "Ingel ilmub Maarjale" (2022, akrüül, lõuend)

25. märtsil, kui kevad hakkab kogu oma hiilguses tärkama, on keset paastuaega üks kaunis ja müstiline püha – paastumaarjapäev. Rahvasuus nimetatakse seda päeva lihtsalt maarjapäevaks või ka punamaarjapäevaks. See oli tõeline naistepüha! Naised riietusid valgesse või sidusid lihtsa valge rätiku pähe, paljude tööde suhtes kehtis keeld ning abielunaised võisid kõrtsis käia ja pidutseda. Kindlasti joodi maarjapuna, et terve aasta põsed punased püsiksid. Maarjapäev võis olla kunagi maarahva kõige tähtsam püha, mis aja jooksul on unustuste hõlma vajunud.

Kiriklikus traditsioonis aga tähistatakse sel päeval peaingel Gabrieli ilmumist neitsi Maarjale, kuulutamist, et neiust saab Jumala Poja ema. Seetõttu nimetatakse päeva ka Issanda kuulutamise pühaks. Piiblis on sellest juttu Luuka evangeeliumi esimeses peatükis.

Olenemata sellest, et Maarja oli neitsi, sai ta Püha Vaimu väe läbi imekombel lapse, keda hakati kutsuma Jumala Pojaks. Gabriel käskis Maarjal panna oma pojale nimeks Jeesus, mis tähendab "Issand päästab". Pühakirja järgi toimus kuulutus ajal, kui Eliisabet oli kuuendat kuud rase, tema poega hakati hiljem nimetama Ristija Johanneseks.

Kuigi paastumaarjapäev asub keset paastuaega, ei ole sel pühal paastuga mingit pistmist. Kirikutekstiilidki vahetuvad siis viivuks lillast valgeks. See on suur rõõmupäev keset paastuaega.

Meie riigis varjutavad paastumaarjapäeva rõõmu 1949. aastal toimunud traagilised sündmused, kui tuhanded inimesed kisti kodudest välja ja veeti külmale maale. Päev, mis peaks olema rõõmupäev, muutus üleriigiliseks leinapäevaks. Süvenedes aga paastumaarjapäeva vaimsesse tähendusse, paistab selle päeva sõnum tõelise lootuse ja rõõmuna ka inimelu kõige süngemal päevil.

Ja sõnum, mida paastumaarjapäev kannab, on see, et Püha Kolmainsuse teine isik, meie Päästja, sai inimeseks oma ema Maarja üsas. Pimeduses hakkas koitma hääbumatu valguskiir, mis andis tõelise lootuse kõigile, kes tema vastu võtsid.

Sel päeval täitis Jumal Eedeni aias antud töotuse, et ta saadab naise seemne, kes purustab mao pea (1.Ms 3:15). Maarja valiti välja Jumalaemaks – Tema Emaks, kes rajab igavese Kuningriigi ning kelle käes on surma ja surmavalla võtmed.

Kui Maarja ütles "jah", avas ta ukse, et Jumal saaks inimeseks ning inimene saaks seeläbi Kristuse kaudu ühendatud Jumalaga. Avades selle ukse inimese ja Jumala vahel, sai Maarjast teine Eeva, kes aitas tühistada esimese Eeva tehtud patu. Jumal sai inimeseks, et inimene võiks

saada jumalikuks.

Püha Irenaus on kirjutanud Maarja kohta: "Ta oli kuulekas Jumalale ja sai pääsemise põhjuseks nii endale kui kogu inimkonnale." Paljud kirikuisad on kirjutanud, et Eeva sõnakuulmatuse sõlme sidus lahti Maarja kuulekus. See, mida Eva oma uskmatus läbi kinnis, vabastas Maarja oma usuga. Kõrbeisad kutsuvad Maarjat elavate emaks ning ütlevad, et surm tuli Eeva, elu aga Maarja läbi.

Ja üks kirikuisadest, Gregorius Nazianzusest, on kirjutanud oma jõulujutluses 4. sajandil: "Jumala Poeg tuli inimeste juurde, et meie võiksime minna Jumala juurde ehk et me võiksime Tema juurde tagasi pöörduda... Andke au väikesele Petlemmale, mis annab meile tagasi paradiisi."

Seetõttu pole ükski kannatus ega lein, mida inimene siin Maa peal kogeb, jääv ega muutumatu, sest kes iganes Kristuse usaldades vastu võtab, nagu seda tegi Maarja, selle kurbus muutub rõõmuks ja leinast tärkab lootus.

Mõtleme nüüd hetkeks inimlikust vaatenurgast Maarja peale, selle noore ja lihtsa tüdruku peale, kellele sai osaks enneolematu missioon – kanda ilmale Jumala Poeg. Tegelikult on see täiesti ettekujutamatu, mida Maarja võis tunda ja mõelda, kui ingel Gabriel talle ilmus! Kuidas on võimalik üldse sellist sõnumit

uskuda ja usaldada? Piibel ei kirjuta Maarja kahtlustest ega hirmudest kuigi palju; ainult korraks mainitakse, et ta imestas, kuidas see võib juhtuda. Pole aga üldse välistatud, et pärast ingli kuulutust võitles ta iga päev oma sisimas kahtluste ja kõhklustega, korrates enda julgustuseks ingli sõnu „Ära karda, Maarja!” – nagu mantrat, nagu laulu, mis muudkui kummitas peas. Teame vaid seda, et Maarja vastus inglile oli kindel „jah” ning ta huulilt tõusis kiituselaul "Magnificat". See on saanud suureks inspiratsiooniallikaks kunstnikele, muusikutele ja poetidele, kelle käe läbi on sündinud imekaunist luulet, freskosid, maale, heliteoseid. Need tuletavad meile meelde, et me usaldaksime ja ülistaksime Jumalat tema armu ja halastuse eest, sest ükskõik millisesse olukorda me ka ei satuks, on Issand Jeesus Kristus meiega. Tema on Jumal, kes toidab näljaseid ja tõstab üles rõhutuid, annab lootust nutjatele, lohutust leinajatele, julgustab kahtlustes ja kinnitab meie usku.

Nii nagu Maarja kohtus peaingel Gabrieliga, on ka meil kõigil elus oma kohtumised Jumalaga ja oma roll siin suures Jumala loos. Andku Maarja usaldus julgust meilegi järgneda Issanda kutsele ja vastata tema kombel: "Vaata, siin on Issanda teenija, sündigu mulle sinu sõna järgi!"

